

Expertmeeting Focus op Feiten – 9 december 2009

Transparantie nodig bij meten complexe onderwijskwaliteit

Wat is onderwijskwaliteit en hoe meet je die? Om die vragen draaide de expertmeeting Focus op Feiten van de CED-Groep op woensdag 9 december 2009. Bezoekers van de conferentie waren afgevaardigden van schoolbesturen, politiek, ministerie, onderwijsinspectie en onderwijsadviesorganisaties. Keynote speaker Hoogleraar Jaap Dronkers pleitte voor meer transparantie over schoolprestaties. Inspecteur-generaal Annette Roeters van de onderwijsinspectie belichtte de situatie vanuit de inspectie. En CVO-bestuursvoorzitter Wim Littooi pleitte voor een startkwalificatie die ook voor praktijkschoolleerlingen haalbaar is.

Jaap Dronkers, hoogleraar internationale vergelijking van onderwijsprestaties en ongelijkheid aan de Universiteit van Maastricht, benadrukt dat de kwaliteit van een school bestaat uit veel aspecten. Hij onderscheidt de technische kwaliteit (aantal geslaagden, hun succes op de arbeidsmarkt en in het leven, in hoeverre de school individuele leerlingen verder brengt, tevredenheid van ouders en leerlingen) en de politieke kwaliteit (in hoeverre leerlingen de gewenste normen en waarden overnemen, de topleerlingen en de slechtst presterende leerlingen beter worden van de school, en deze bijdraagt aan de emancipatie van kinderen uit lagere milieus). Het meten van zo'n complex opgebouwde onderwijskwaliteit moet zorgvuldig gebeuren.

Volgens Dronkers zijn bestaande metingen vaak echter moeilijk na te trekken, omdat de daarvoor benodigde gegevens niet beschikbaar worden gesteld aan derden.

Prof. dr. Jaap Dronkers

Ouders waarschuwen

Dat geldt bijvoorbeeld voor Cito-gegevens, die nauwelijks toegankelijk zijn voor buitenstaanders, aldus Dronkers. Daardoor is ook moeilijk na te trekken of de geruststellende signalen die Cito geeft over de toetsscores, terecht zijn. Dronkers: 'Cito zegt: alles is in orde, de prestaties blijven constant. Maar de opleiding van ouders wordt steeds hoger. Dus zouden de Citoscores ook omhoog moeten gaan.'

Ook inspectierapporten zijn volgens de hoogleraar niet echt bruikbaar, omdat die zowel tegemoet moeten komen aan ouders, scholen, als de overheid. Dronkers stelt voor om de publicatie van

inspectiegegevens voortaan alleen op ouders te richten. Zij zouden rechtstreeks gewaarschuwd moeten worden als een school onder het minimum scoort. Alle gegevens zouden op internet moeten worden gepubliceerd, en direct worden gerapporteerd aan ouders, overheden en media. De hoogleraar is een groot voorstander van openheid over schoolprestaties. Hij nam met dagblad Trouw initiatief tot de kwaliteitslijsten, en stond aan de wieg van de invoering van de kwaliteitskaarten van de Onderwijsinspectie.

'Liegen' met data

Ook internationale vergelijkingen van onderwijsprestaties zijn niet altijd even betrouwbaar, zegt Dronkers, omdat de data vaak per land anders zijn samengesteld. Bovendien is er onvoldoende wetenschappelijk toezicht op de verzameling van onderzoeksgegevens. Het is dan ook gemakkelijk om te 'liegen' met behulp van deze data. De gunstige scores van het Nederlandse onderwijs ten opzichte van die van andere Europese landen verdienen dus nadere bestudering. Dat is dan ook de bestemming die Dronkers heeft bedacht voor het geldbedrag dat hij kreeg als onderdeel van de Leuneprijs.

Leune Penning voor prof. dr. Jaap Dronkers

Hoogleraar Jaap Dronkers heeft de *prof.dr. J.M.G. Leune Penning* gekregen voor zijn pionierswerk op het terrein van het internationaal-vergelijkend onderwijsonderzoek. De prijs, die is ingesteld bij het afscheid van Han Leune van de CED-Groep, wordt tweejaarlijks toegekend. Leune werd twee jaar geleden zelf als eerste onderscheiden. Dronkers kreeg een penning en een bedrag van €10.000,- in te zetten voor onderwijsinnovatie.

Jaap Dronkers ontvangt de *prof.dr. J.M.G. Leune Penning* uit handen van Han Leune

Signalen

Inspecteur-generaal Annette Roeters vertelt dat de inspectie steeds meer informatiebronnen gebruikt om scholen te beoordelen. Naast schoolopbrengsten gaat de inspectie jaarverslagen en schoolgidsen bestuderen, en zowel klachten als krantenknipsels over scholen bijhouden. 'Zo krijgen we al signalen voordat het onderwijs achteruit gaat,' aldus Roeters. 'We verzamelen alles: over het jubileum van de directeur, het winnen van een prijs, maar ook ruzies. In heel ernstige situaties beginnen we meteen met een onderzoek.' De inspectie wil zich daarbij beperken tot signalen die de onderwijskwaliteit of besteding van middelen aangaan.

Inspecteur-generaal drs. Annette Roeters

Positief zelfbeeld

Bestuursvoorzitter Wim Littooi van CVO, de derde spreker op de expertmeeting, wees op de grote sociale problematiek en taalachterstand van Rotterdamse leerlingen. Hij ziet onderwijskwaliteit dan ook

CVO-bestuursvoorzitter Wim Littooi

ruim: 'Het gaat erom dat je leerlingen naar het optimale niveau brengt dat zij in zich hebben. Wij willen hen de samenleving insturen met een positief zelfbeeld.'

Scholen die daarin slagen zouden dat terug moeten zien in de beoordeling van de inspectie, vind Littooi. Hij pleit voor een bredere definitie van de startkwalificatie. De huidige definitie (diploma mbo niveau 2 of havo/vwo) is volgens hem onhaalbaar voor een kwart van de leerlingen. 'Leerlingen in het praktijkonderwijs en de

basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo krijgen de boodschap dat ze nooit in aanmerking zullen komen voor een diploma.' Zijn pleidooi: beschouw ook een set branchecertificaten als startkwalificatie. 'Branchecertificaten zijn haalbaar en de leerlingen komen er mee aan het werk. Bijna alle Rotterdamse praktijkscholen verstrekken ze en de leerlingen zijn apetrots: eindelijk kunnen zij óók een diploma halen.'

Over de CED-Groep

De CED-Groep is een landelijk expertisecentrum voor de ondersteuning en innovatie van het onderwijs: van vve tot en met bve en van werkvloer tot beleid. Wij begeleiden, trainen en coachen onderwijsprofessionals op tal van gebieden. Onze specialismen zijn zorg en basisvaardigheden, altijd in een resultaatgerichte aanpak. De innovatie- en onderzoeksafdeling van de CED-Groep ontwikkelt lesmaterialen en methodes en doet wetenschappelijk onderzoek.

Kijk op www.cedgroep.nl voor meer informatie.

Verder met datagestuurd en opbrengstgericht werken?

Bezoek de conferentie Verrassend Passend op 3 februari 2010, in Spant!, Bussum

www.cedgroep.nl/verrassendpassend